

YALE–BROWN OBSESİF KOMPULSİF ÖLÇEĞİ 2’NİN (Y-BOCS-II) TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Selin Tutku Tabur¹, Ece Ilgın², Ercan Akın³, Mehmet Hakan Türkçapar⁴

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi

²Marmara Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi

³Milli Eğitim Bakanlığı

⁴Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Giriş: Yale-Brown Obsesif-Kompulsif Ölçeği - İkinci Baskı (Y-BOCS-II), obsesif-kompulsif bozukluk (OKB) semptomlarının varlığını ve şiddetini değerlendirmek amacıyla geliştirilen, kanıta dayalı ve klinisyen tarafından uygulanan yarı yapılandırılmış bir değerlendirme aracıdır. Y-BOCS-II’nin farklı dillerde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olmakla birlikte, Türkçe sürümü henüz uyarlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı, Y-BOCS-II’nin Türkçe uyarlamasının psikometrik özelliklerini inceleyerek geçerlik ve güvenilirliğini değerlendirmektir.

Yöntemler: Çalışmanın örneklemini, kliniğe başvuran 184 OKB tanılı birey ve 85 sağlıklı kontrolden oluşan toplam 269 katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışmada, yapılandırılmış klinik görüşme (SCID-5-CV) ile birlikte Maudsley Obsesif Kompulsif Soru Listesi (MOKSL), Obsesif İnançlar Ölçeği (OIÖ-44), Hasta Sağlık Anketi (PHQ-9) ve Yaygın Anksiyete Bozukluğu Ölçeği (GAD-7) ölçüm araçları kullanılmıştır. Y-BOCS-II Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği; yapı geçerliği, ölçüt bağıntılı geçerlik, iç tutarlılık, test-tekrar test güvenilirliği ve değerlendiriciler arası güvenilirlik düzeyleri incelenerek değerlendirilmiştir. Y-BOCS-II Türkçe’nin iç tutarlılığı Cronbach alfa güvenilirlik analizi tekniği ile hesaplanmıştır.

Sonuçlar: Cronbach alfa katsayısı tüm ölçek için 0.96, obsesyon alt ölçeği için 0.95 ve kompulsiyon alt ölçeği için 0.93 olarak bulunmuştur. Sadece OKB tanısı alan bireylerde ise bu değerler sırasıyla 0.91, 0.86 ve 0.90’dır. Değerlendiriciler arası güvenilirlik katsayısı ICC = 0.998 ile mükemmel düzeyde tespit edilmiştir. Test-tekrar test güvenilirliği ($r = 0.993$) ve sadece OKB tanısı almış 51 hasta üzerinden yapılan analizlerde $r = 0.973$ bulunmuştur. Ayrıca, Y-BOCS-II puanlarının Maudsley Obsesif Kompulsif Soru Listesi (MOKSL), Obsesif İnançlar Ölçeği (OIÖ-44), Hasta Sağlık Anketi (PHQ-9) ve Yaygın Anksiyete Bozukluğu Ölçeği (GAD-7) ile anlamlı ilişkiler gösterdiği bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Doğrulayıcı faktör analizi, orijinal makalede önerilen iki modelin de geçerli olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte; klasik iki faktörlü yapının (obsesyon– kompulsiyon) Türk örnekleminde daha iyi uyum sağladığı bulunmuştur. Sonuç olarak, Yale– Brown Obsesif Kompulsif Ölçeği’nin Türkçe’ye uyarlanan bu yeni sürümü (Y-BOCS-II), obsesif kompulsif belirtilerin şiddetini değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Obsesif kompulsif bozukluk, Y-BOCS, Y-BOCS-II